

Program praktyk dla zawodu:

OPIEKUN OSOBY STARSZEJ

KWIECIEŃ 2012

**Szczegółowy program praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu
Opiekun osoby starszej (klasyfikacja Ministerstwa Edukacji Narodowej 346[05] i MEN
341202¹)**

I. Wprowadzenie – założenia do budowy programu praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu *Opiekun osoby starszej* (PPPNZos)

PPPNZos w obszarze kształcenia kadr turystycznych na poziomie szkolnictwa średniego, jest narzędziem służącym do realizacji nadrzędnego celu projektu „PRAKTYCZNE KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI ZAWODÓW BRANŻY HOTELARSKO – TURYSTYCZNEJ”. Cel ten zdefiniowany jest jako wsparcie kadry nauczycielskiej przedmiotów zawodowych i instruktorów praktycznej nauki zawodu w procesie doskonalenia zawodowego, poznawania rzeczywistych warunków pracy w przedsiębiorstwach branży hotelarsko – turystycznej oraz zdobywania umiejętności praktycznych, niezbędnych podczas zajęć przygotowujących absolwentów szkół do wykonywania wyuczonych zawodów.

Aby PPPNZos spełnił wymienione powyżej zadania, przy jego projektowaniu przyjęte zostały następujące założenia:

1. Praktyka w przedsiębiorstwie ma na celu zapoznanie nauczycieli i instruktorów z procedurami praktycznego przygotowania uczniów do pracy w zawodzie, umożliwiającymi osiągnięcie odpowiednich efektów kształcenia w procesie praktycznej nauki zawodu *Opiekun osoby starszej*. Zakres kwalifikacji nabywanych przez uczniów

¹ Podstawy programowe dla zawodu *Opiekun osoby starszej*:

- MEN 346[05] obowiązująca do 31.08.2012r. na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 kwietnia 2011 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach: blacharz izolacji przemysłowych, monter izolacji przemysłowych, operator maszyn i urządzeń do przetwórstwa tworzyw sztucznych, opiekun osoby starszej, technik energetyk, technik gazownictwa, technik przeróbki kopaliny stałych, technik sztukatorstwa i kamieniarstwa artystycznego, technik tyfłoinformatyki, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej (Dz. U. Nr 100, poz. 582);
- MEN 341202 obowiązująca od 01.09.2012r. na podstawie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego, Dz. U. z 2012r. nr 0, poz. 7.

podczas praktycznej nauki zawodu, jest zgodny z ideą europejskich ram kwalifikacji², wyrażonych w języku efektów kształcenia, które obejmują: wiedzę i umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne. Dlatego też w PPPNZos zaplanowano realizację procedur dydaktycznych, które prowadzą w procesie praktycznej nauki zawodu do osiągnięcia następujących efektów kształcenia³:

- efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów w zakresie: bezpieczeństwa i higieny pracy [BHP], podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej [PDG], języka obcego ukierunkowanego zawodowo [JOZ], kompetencji personalnych i społecznych [KPS], organizacji pracy małych zespołów [OMZ],
- efekty kształcenia wspólne dla grupy zawodów w ramach obszaru kształcenia medyczno - społecznego [Z] stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie *Opiekun osoby starszej* [PKZ (Z.c)]
- efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie *Opiekun osoby starszej*: świadczenie usług opiekuńczo - wspierających osobie starszej [Z.7].

Wymienione powyżej efekty kształcenia są wspólne dla grupy zawodów klasyfikowanych przez instytucje rynku pracy oraz GUS⁴ w sektorze usług opiekuńczo - wspierających, wyszczególnionych w poniższej tabeli:

Tabela 1. Efekty kształcenia wspólne dla grupy zawodów.

341	Średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych i religii
3412	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej
341201	Asystent osoby niepełnosprawnej

² Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (2008/C111/01)

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz. U. z 2012r. nr 0, poz. 184.

⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, Dz. U. z 2010r. nr 82, poz. 537.

341202	Opiekun osoby starszej
341203	Opiekun w domu pomocy społecznej
341204	Opiekunka środowiskowa
341205	Pracownik socjalny
341290	Pozostali pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej
532	Pracownicy opieki osobistej w ochronie zdrowia i pokrewni
5322	Pracownicy domowej opieki osobistej
532201	Opiekunka domowa
532290	Pozostali pracownicy domowej opieki osobistej

Z tego powodu, realizacja PPPNZos, daje możliwość nabycia praktycznych umiejętności nauczania przedmiotów zawodowych, niezbędnych do osiągnięcia kwalifikacji wymaganych dla szerokiej grupy zawodów.

2. Opisane w pkt. 1 efekty kształcenia podlegają ewaluacji w drodze egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe⁵. Dlatego w PPPNos uwzględnione zostały procedury zadań dydaktycznych, realizacja których zapewni osiągnięcie następujących standardów wymagań będących podstawą przeprowadzenia w/w egzaminu:

- egzamin pisemny:
 - część I „wiadomości i umiejętności właściwe dla kwalifikacji w zawodzie”
 - część II „wiadomości i umiejętności związane z zatrudnieniem i działalnością gospodarczą”
- egzamin praktyczny obejmujący wykonanie określonego zadania egzaminacyjnego wynikającego z zadania o treści ogólnej – opracowanie projektu realizacji określonych prac z zakresu kompleksowej pomocy i opieki nad osobą starszą, z uwzględnieniem jej sytuacji społecznej, warunków życia i potrzeb oraz rozwiązań prawnych dotyczących form pomocy i opieki, na podstawie dokumentacji.

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe (Dz. U. Nr 35, poz. 177)

3. Oprócz wymienionych w pkt. 1 i 2 założeń, niezmiernie istotną kwestią warunkującą efektywność praktycznej nauki zawodu, jest zapewnienie jak największej korelacji programu nauczania z oczekiwaniami przedsiębiorców – pracodawców, wobec umiejętności i kwalifikacji absolwentów. Luki i rozbieżności pomiędzy umiejętnościami nabywanymi przez uczniów podczas praktycznej nauki zawodu, a umiejętnościami poszukiwanymi przez pracodawców, w dużej mierze rzutują na ich ocenę przygotowania do pracy zawodowej. Implikuje to w sposób bezpośredni preferencje, co do zatrudnianych absolwentów z wykształceniem kierunkowym, a co za tym idzie poziom bezrobocia wśród tej grupy.

Realizując wielokrotnie podnoszony przez pracodawców⁶ postulat dostosowania kwalifikacji pracowników do ich oczekiwań, poprzez działania podnoszące jakość nauki praktycznej zawodów, w budowie PPPNZos zostały uwzględnione zarówno wyniki badań literaturowych, jak i badań pierwotnych przeprowadzonych wśród pracodawców w ramach projektu „PRAKTYCZNE KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI ZAWODÓW BRANŻY HOTELARSKO – TURYSTYCZNEJ”.

W celu wyjaśnienia wpływu przyjętych założeń na ostateczny kształt PPPNZos, w kolejnych częściach niniejszego opracowania, dokonano syntetycznej prezentacji: efektów kształcenia podstawy programowej w zawodzie *Opiekun osoby starszej*, standardów

⁶ Szymańska E., *Oczekiwania rynku turystycznego w zakresie kształcenia kadr*, Zeszyt Naukowy „Ekonomia i Zarządzanie”, Tom 1, nr 1, s. 133 – 142., Politechnika Białostocka, Białystok 2009; Klos-Gomulec A., *Postulowany kierunek rozwoju edukacji turystycznej w świetle kondycji współczesnego świata* – zarys problemu, [w:] Krupa J., Biliński J. [red.] *Turystyka w badaniach naukowych*, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, Rzeszów 2006; *O kadrach w branży turystycznej*, Rynek Turystyczny nr 6(273)/2008 - Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Szczecin 2008; Sroka J. [red.], *Analiza edukacji w świetle zmian demograficznych i społecznych regionu. Określenie zapotrzebowania na edukację na różnych poziomach w regionie w świetle prognoz demograficznych*, Wrocław 2010; Bucholz M., Dziedzic T., Łopaciński K., *Projekt założeń prac badawczych dotyczących potrzeb doskonalenia zawodowego i szkolenia kadr dla turystyki*, Opracowanie na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki, Instytut Turystyki, Warszawa 2007.

egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe oraz wyników badań przeprowadzonych wśród pracodawców sektora turystyczno – hotelarskiego (w tym zdrowotnego).

II. Efekty kształcenia podstawy programowej w zawodzie *Opiekun osoby starszej*.

Poniżej przedstawione zostały w ujęciu tabelarycznym poszczególne grupy efektów kształcenia, oznaczone symbolami występującymi w procedurach – zadaniach dydaktycznych realizowanych w PPPNZos.

Tabela 2. Grupy efektów kształcenia.

Rodzaj i nazwa efektu kształcenia	Symbol nadany w PPPNZos
Efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów	W
Bezpieczeństwo i higiena pracy - Uczeń:	BHP
Rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;	W/BHP/1
Rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;	W/BHP/2
Określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;	W/BHP/3
Przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	W/BHP/4
Określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;	W/BHP/5
Określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;	W/BHP/6
Organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;	W/BHP/7
Stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;	W/BHP/8
Przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;	W/BHP/9
Udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.	W/BHP/10
Podejmowanie i prowadzenie działalności gospodarczej - Uczeń:	PDG
Stosuje pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej;	W/PDG/1
Stosuje przepisy prawa pracy, przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego;	W/PDG/2
Stosuje przepisy prawa dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej;	W/PDG/3
Rozróżnia przedsiębiorstwa i instytucje występujące w branży i powiązania między nimi;	W/PDG/4
Analizuje działania prowadzone przez przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży;	W/PDG/5

Inicjuje wspólne przedsięwzięcia z różnymi przedsiębiorstwami z branży;	W/PDG/6
Przygotowuje dokumentację niezbędną do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej;	W/PDG/7
Prowadzi korespondencję związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej;	W/PDG/8
Obsługuje urządzenia biurowe oraz stosuje programy komputerowe wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej;	W/PDG/9
Planuje i podejmuje działania marketingowe prowadzonej działalności gospodarczej;	W/PDG/10
Optymalizuje koszty i przychody prowadzonej działalności gospodarczej.	W/PDG/11
Język obcy ukierunkowany zawodowo - Uczeń:	JOZ
Posługuje się zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającą realizację zadań zawodowych;	W/JOZ/1
Interpretuje wypowiedzi dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych artykułowane powoli i wyraźnie, w standardowej odmianie języka;	W/JOZ/2
Analizuje i interpretuje krótkie teksty pisemne dotyczące wykonywania typowych czynności zawodowych;	W/JOZ/3
Formułuje krótkie i zrozumiałe wypowiedzi oraz teksty pisemne umożliwiające komunikowanie się w środowisku pracy;	W/JOZ/4
Korzysta z obcojęzycznych źródeł informacji.	W/JOZ/5
Kompetencje personalne i społeczne - Uczeń:	KPS
Przestrzega zasad kultury i etyki;	W/KPS/1
Jest kreatywny i konsekwentny w realizacji zadań;	W/KPS/2
Przewiduje skutki podejmowanych działań;	W/KPS/3
Jest otwarty na zmiany;	W/KPS/4
Potrafi radzić sobie ze stresem;	W/KPS/5
Aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;	W/KPS/6
Przestrzega tajemnicy zawodowej;	W/KPS/7
Potrafi ponosić odpowiedzialność za podejmowane działania;	W/KPS/8
Potrafi negocjować warunki porozumień;	W/KPS/9
Współpracuje w zespole.	W/KPS/10
Organizacja pracy małych zespołów - Uczeń:	OMZ
Planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań;	W/OMZ/1
Dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań;	W/OMZ/2
Kieruje wykonaniem przydzielonych zadań;	W/OMZ/3
Ocenia jakość wykonania przydzielonych zadań;	W/OMZ/4
Wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakość pracy;	W/OMZ/5
Komunikuje się ze współpracownikami.	W/OMZ/6
Efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru medyczno - społecznego, stanowiące podbudowę do kształcenia w zawodzie <i>Opiekun osoby starszej</i> - Uczeń:	PKZ(Z.c)
Określa istotę procesów psychicznych i ich rolę w życiu człowieka;	PKZ(Z.c)/1
Określa wpływ procesów emocjonalno-motywacyjnych na sprawność działania człowieka;	PKZ(Z.c)/2
Wyjaśnia regulacyjną rolę osobowości człowieka w stosunkach z otoczeniem;	PKZ(Z.c)/3
Przestrzega zasad etyki i odpowiedzialności zawodowej;	PKZ(Z.c)/4
Charakteryzuje rozwój człowieka w różnych okresach życia;	PKZ(Z.c)/5
Dobiera metody komunikowania się i negocjacji w różnych sytuacjach społecznych;	PKZ(Z.c)/6
Określa przyczyny stresu oraz stosuje konstruktywne sposoby radzenia sobie ze stresem	PKZ(Z.c)/7

i zapobiegania wypaleniu zawodowemu;	
Określa procesy zachodzące w życiu społecznym oraz interpretuje zachowania społeczne zbiorowości i jednostki;	PKZ(Z.c)/8
Wyjaśnia zjawiska zachodzące we współczesnej kulturze społecznej wpływające na funkcjonowanie człowieka;	PKZ(Z.c)/9
Określa modele i funkcje rodziny;	PKZ(Z.c)/10
Określa cele i zadania polityki społecznej państwa;	PKZ(Z.c)/11
Określa środki i instrumenty polityki społecznej służące realizacji zasady równości i sprawiedliwości społecznej;	PKZ(Z.c)/12
Identyfikuje problemy i kwestie społeczne występujące we współczesnym społeczeństwie;	PKZ(Z.c)/13
Dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych i kulturowych w kontekście jednostkowego, społecznego i kulturowego wymiaru wartości;	PKZ(Z.c)/14
Określa rolę diagnozy społecznej w rozwiązywaniu problemów społecznych;	PKZ(Z.c)/15
Rozpoznaje czynniki wpływające na wykluczenie społeczne jednostki i grup;	PKZ(Z.c)/16
Określa oraz przewiduje skutki problemów wychowawczych i psychospołecznych osoby podopiecznej i jej rodziny;	PKZ(Z.c)/17
Stosuje przepisy prawa dotyczące pomocy społecznej i ubezpieczeń społecznych;	PKZ(Z.c)/18
Określa zakres oraz warunki korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej gwarantowanych przez państwo;	PKZ(Z.c)/19
Określa organizację domów pomocy społecznej w Polsce, uwzględniając zakres świadczonych usług;	PKZ(Z.c)/20
Posługuje się językiem migowym;	PKZ(Z.c)/21
Stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań.	PKZ(Z.c)/22
Efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w zawodzie <i>Opiekun osoby starszej: Świadczenie usług opiekuńczo – wspierających osobie starszej</i>	Z.7
Organizowanie prac opiekuńczo – wspierających u osoby starszej – Uczeń:	Z.7/I
Posługuje się dokumentacją dotyczącą sytuacji zdrowotnej i społecznej osoby starszej;	Z.7/I/1
Rozpoznaje warunki życia osoby starszej;	Z.7/I/2
Ocenia poziom możliwości psychofizycznych osoby starszej;	Z.7/I/3
Ocenia możliwości i ograniczenia osoby starszej w zaspakajaniu potrzeb biologicznych, psychicznych, społecznych wynikające z wieku i niepełnosprawności;	Z.7/I/4
Rozpoznaje potrzeby i problemy osoby starszej;	Z.7/I/5
Rozpoznaje i wykorzystuje zasoby środowiska osoby starszej;	Z.7/I/6
Organizuje środowisko mieszkaniowe z uwzględnieniem potrzeb i bezpieczeństwa osoby starszej;	Z.7/I/7
Opracowuje plan pomocy, wsparcia i opieki długoterminowej osoby starszej;	Z.7/I/8
Planuje działania opiekuńczo-wspierające osobie starszej i dobiera metody, techniki i narzędzia do tych działań;	Z.7/I/9
Prowadzi dokumentację pracy z osobą starszą.	Z.7/I/10
Wykonywanie czynności opiekuńczo – wspierających u osoby starszej – Uczeń:	Z.7/II
Dbą o jakość usług świadczonych, przestrzegając procedur medycznych i standardu opieki;	Z.7/II/1
Rozpoznaje symptomy zaburzeń psychofizycznych u osoby starszej;	Z.7/II/2
Przeciwdziała zagrożeniom zdrowia i życia osoby starszej;	Z.7/II/3
Udziela pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia osoby starszej;	Z.7/II/4
Wykonuje czynności opiekuńcze i higieniczne u osoby starszej;	Z.7/II/5
Opiekuje się osobą starszą w fazie terminalnej choroby i udziela jej wsparcia emocjonalnego;	Z.7/II/6
Dokonyuje pomiaru parametrów życiowych osoby starszej;	Z.7/II/7

Pomaga osobie starszej w zaspakajaniu potrzeb bio – psycho – społecznych;	Z.7/II/8
Prowadzi profilaktykę przeciwoleżynową u osoby starszej;	Z.7/II/9
Przestrzega zasad i określa rodzaje i techniki wykonywania zabiegów przeciwzapalnych;	Z.7/II/10
Wykonuje zabiegi przeciwzapalne u osoby starszej;	Z.7/II/11
Pomaga osobie starszej w przyjmowaniu leków zaleconych przez lekarza;	Z.7/II/12
Pomaga osobie starszej w prowadzeniu gospodarstwa domowego;	Z.7/II/13
Organizuje osobie starszej korzystanie ze świadczeń podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej;	Z.7/II/14
Pomaga osobie starszej w użytkowaniu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych;	Z.7/II/15
Przygotowuje osobę starszą we współpracy z rodziną do samoopieki, samopielegnacji oraz prowadzenia zdrowego stylu życia;	Z.7/II/16
Podejmuje problematykę śmierci i godnego umierania w kontaktach z osobą starszą.	Z.7/II/17
Aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej - Uczeń:	Z.7/III
Inicjuje i podtrzymuje pozytywne relacje osoby starszej z osobami z najbliższego otoczenia;	Z.7/III/1
Pomaga i udziela wsparcia osobie starszej w rozwiązywaniu problemów osobistych i społecznych;	Z.7/III/2
Wspiera i mobilizuje osobę starszą do aktywnego spędzania czasu wolnego, uwzględniając jej potrzeby i możliwości psychofizyczne;	Z.7/III/3
Organizuje czas wolny osobie starszej z wykorzystaniem zasobów środowiska lokalnego;	Z.7/III/4
Pomaga osobie starszej w korzystaniu z pomocy technicznych ułatwiających samodzielne wykonywanie codziennych czynności;	Z.7/III/5
Wspiera osobę starszą w usprawnianiu psychofizycznym.	Z.7/III/6
Współpraca z podmiotami działającymi na rzecz osoby starszej – Uczeń:	Z.7/IV
Pobudza wrażliwość osób z najbliższego otoczenia na potrzeby i problemy osoby starszej;	Z.7/IV/1
Motywuje rodzinę i lokalne środowisko społeczne do działania na rzecz osoby starszej;	Z.7/IV/2
Współpracuje z osobami z otoczenia na rzecz osoby starszej;	Z.7/IV/3
Organizuje pomoc instytucji wsparcia społecznego działających na rzecz osoby starszej;	Z.7/IV/4
Organizuje środowiskowe grupy wsparcia na rzecz osoby starszej;	Z.7/IV/5
Organizuje pomoc materialną na rzecz osoby starszej we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej;	Z.7/IV/6
Współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielania pomocy osobie starszej;	Z.7/IV/7
Współpracuje z członkami zespołu terapeutycznego zakładu opiekuńczo – leczniczego.	Z.7/IV/8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach, Dz. U. z 2012r. nr 0, poz. 184., podstawa programowa nr 341202 – Opiekun osoby starszej.

III. Standardy wymogów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe na poziomie *Opiekun osoby starszej*.

Poniżej przedstawione zostały w ujęciu tabelarycznym, poszczególne standardy wymogów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, na poziomie *Opiekun osoby*

starszej, oznaczone symbolami występującymi w procedurach – zadaniach dydaktycznych realizowanych w PPPNZos.

Tabela 3. Standardy egzaminacyjne.

Rodzaj i nazwa standardu wymagań egzaminacyjnego	Symbol nadany w PPPNos
Etap pisemny, część I: zakres wiadomości i umiejętności właściwych dla kwalifikacji w zawodzie - Absolwent powinien umieć:	EP/I
Czytać ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, rysunków, szkiców, wykresów, dokumentacji technicznych i technologicznych, a w szczególności:	EP/I/1
Stosować pojęcia z zakresu psychologii, socjologii i polityki społecznej związane z wykonywaniem zadań zawodowych;	EP/I/1.1
Charakteryzować relacje między jednostką, grupą i społecznością lokalną;	EP/I/1.2
Rozpoznawać sytuację społeczną oraz warunki życia osoby starszej;	EP/I/1.3
Rozpoznawać potrzeby i problemy psychofizyczne osoby starszej;	EP/I/1.4
Charakteryzować proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym;	EP/I/1.5
Rozpoznawać zaburzenia psychosomatyczne, które mają wpływ na funkcjonowanie osoby starszej w środowisku społecznym;	EP/I/1.6
Określać możliwości i ograniczenia funkcjonalne, które mają wpływ na jakość życia osoby starszej;	EP/I/1.7
Określać metody pracy opiekuna w zależności od sytuacji życiowej i wieku podopiecznego.	EP/I/1.8
Przetwarzać dane liczbowe i operacyjne, a w szczególności:	EP/I/2
Wskazywać przyczyny i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu osoby starszej;	EP/I/2.1
Oceńać zdolność funkcjonowania osoby starszej w środowisku społecznym;	EP/I/2.2
Identyfikować system wartości, postawy oraz możliwości i ograniczenia osoby starszej w sferze somatycznej i psychospołecznej;	EP/I/2.3
Wskazywać sposoby aktywizacji osoby starszej w zakresie utrzymania jej samodzielności życiowej i sprawności fizycznej;	EP/I/2.4
Wskazywać osobie starszej formy aktywnego spędzania czasu wolnego, z uwzględnieniem jej możliwości i potrzeb;	EP/I/2.5
Wykorzystywać zasoby środowiska rodzinnego, instytucjonalnego i lokalnego w pracy z osobą starszą, z uwzględnieniem jej potrzeb.	EP/I/2.6
Bezpiecznie wykonywać zadania zawodowe zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska, a w szczególności:	EP/I/3
Stosować przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy, przepisy ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska podczas sprawowania opieki nad osobą starszą;	EP/I/3.1
Przewidywać zagrożenia występujące podczas pracy z osobą starszą i sprawowania nad nią opieki;	EP/I/3.2
Organizować stanowiska pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii;	EP/I/3.3
Stosować zasady udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia i zdrowia osoby starszej.	EP/I/3.4
Czytać ze zrozumieniem informacje przedstawione w formie opisów, instrukcji, tabel, wykresów, a w szczególności:	EP/II/1
Rozróżniać podstawowe pojęcia i terminy z zakresu funkcjonowania gospodarki oraz prawa	EP/II/1.1

pracy, prawa podatkowego i przepisów regulujących podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej;	
Rozróżniać dokumenty związane z zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej;	EP/II/1.2
Identyfikować i analizować informacje dotyczące wymagań i uprawnień pracownika, pracodawcy, bezrobotnego i klienta.	EP/II/1.3
Przetwarzać dane liczbowe i operacyjne, a w szczególności:	EP/II/2
Analizować informacje związane z podnoszeniem kwalifikacji, poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej;	EP/II/2.1
Sporządzać dokumenty związane z poszukiwaniem pracy i zatrudnieniem oraz podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej;	EP/II/2.2
Rozróżniać skutki wynikające z nawiązania i rozwiązania stosunku pracy.	EP/II/2.3
Etap praktyczny egzaminu: wykonanie określonego zadania egzaminacyjnego wynikającego z zadania o treści ogólnej – opracowanie projektu realizacji określonych prac z zakresu kompleksowej pomocy i opieki nad osobą starszą, z uwzględnieniem jej sytuacji społecznej, warunków życia i potrzeb oraz rozwiązań prawnych dotyczących form pomocy i opieki, na podstawie dokumentacji – Absolwent powinien umieć:	EPr
Analizować dokumentację niezbędną do określenia sytuacji społecznej, warunków życia, problemów i potrzeb osoby starszej w celu zaplanowania kompleksowej pomocy i opieki.	EPr/1
Analizować rozwiązania prawne z zakresu pomocy społecznej, ubezpieczeń społecznych i zaopatrzenia społecznego w celu ustalenia świadczeń i usług dostępnych dla osoby starszej, z uwzględnieniem jej sytuacji społecznej, rodzinnej oraz potrzeb.	EPr/2
Opracowywać plan kompleksowej pomocy i opieki, z uwzględnieniem warunków funkcjonowania i potrzeb osoby starszej, współpracy z rodziną, środowiskiem lokalnym i specjalistami uczestniczącymi w procesie opieki oraz rozwiązań prawnych i dostępnych świadczeń i usług.	EPr/3
Dobierać metody, techniki i narzędzia do realizacji planu kompleksowej pomocy i opieki nad osobą starszą, z uwzględnieniem wyników diagnozy oraz współpracy z rodziną, środowiskiem lokalnym i specjalistami uczestniczącymi w procesie opieki.	EPr/4
Formułować pisemne wypowiedzi w języku obcym związane z realizacją działań wobec osoby starszej ujętych w planie kompleksowej pomocy i opieki.	EPr/5
Sporządzać pisma urzędowe, wypełniać wnioski i inne dokumenty w ramach pomocy osobie starszej.	EPr/6
Prowadzić dokumentację pracy z osobą starszą z wykorzystaniem technik informatycznych.	EPr/7
Opracowywać harmonogram działań realizowanych w ramach kompleksowego planu pomocy i opieki, z uwzględnieniem możliwości osoby starszej oraz warunków jej funkcjonowania.	EPr/8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzanie egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, Dz. U. Nr 35, poz. 177, standardy wymagań na poziomie Opiekuna osoby starszej – MEN 346[05].

IV. Wyniki badań przeprowadzonych wśród pracodawców sektora turystyczno-hotelarskiego.

Podstawowym celem badania przeprowadzonego w ramach projektu „PRAKTYCZNE KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI ZAWODÓW BRANŻY HOTELARSKO – TURYSTYCZNEJ”⁷, była ocena kwalifikacji i umiejętności absolwentów szkół kształcących w zawodach branży hotelarsko – turystycznej na poziomie średnim i zawodowym, przez przedsiębiorców – pracodawców. W przypadku PPPNZos zostały wzięte pod uwagę wyniki badań, dotyczące zawodu *Opiekun osoby starszej*.

Profil grup docelowych oraz zakres celu badania wymagały podejścia ilościowego, umożliwiającego przeprowadzenie analizy statystycznej oraz perspektywy ramowej (*desk reserach*) pozwalającej na pogłębienie danych i nasycenie merytoryczne wskaźników. W badaniu wykorzystano zatem następujące metody:

- analizę danych wtórnych pochodzących ze źródeł zastanych⁸ (*desk research*),
- analizę danych pierwotnych uzyskanych za pomocą badań własnych ilościowych – techniką CATI⁹.

Ocena kwalifikacji i umiejętności badana była w 34 kluczowych obszarach, wyodrębnionych na podstawie analizy podstaw programowych: MEN 346[05] obowiązującej do 31.08.2012 r.

⁷ Zob. Sprawozdanie z badań oczekiwań przedsiębiorców wobec absolwentów, Fundacja Ekspert-Kujawy, Inowrocław 2012

⁸ W analizie wykorzystano następujące źródła: Instytut Badania Opinii i Rynku Pentor S.A., *Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla turystyki*, Katowice 2003; IBC GROUP Central Europe Holding S. A., *Losy absolwentów szkół i uczelni kształcących kadry dla Turystyki*, Warszawa 2010; Nowe Motywacje sp. z o.o., *Europejski model strategicznego zarządzania kompetencjami w sektorze turystycznym. Potrzeby i problemy małych i średnich firm branży HoReCa w zakresie rozwoju kompetencji*, Warszawa 2011; Bucholz M., Dziejdz T., Łopaciński K., *Projekt założeń...*, op. cit., Szymańska E., *Oczekiwanie rynku...*, op. cit.; Klos-Gomulec A., *Postulowany kierunek*, op. cit.; *O kadrach w branży turystycznej*, Rynek Turystyczny nr 6(273)/2008 - Sprawozdanie z V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej, Szczecin 2008; Sroka J. [red.], *Analiza edukacji...*, op. cit.

⁹ (*Computer Assisted Telephone Interview*) stanowi złożenie tradycyjnego wywiadu ankieterskiego realizowanego przez telefon z komputerowym zarządzaniem doborem próby i przebiegiem wywiadu

i MEN 341202, która obowiązywać będzie od 01.09.2012 r. Analiza wartości ocen w poszczególnych obszarach, pozwoliła na identyfikację luk i rozbieżności pomiędzy kwalifikacjami i umiejętnościami absolwentów a oczekiwaniami pracodawców. Poprzez przypisanie do poszczególnych 34 obszarów, efektów kształcenia wymienionych w pkt. II a wpływających bezpośrednio na poziom umiejętności i kwalifikacji, możliwe było wyodrębnienie tych efektów kształcenia, które przez pracodawców ocenione zostały na poziomie niezadowolającym. Za poziom niezadowolający przyjęto oceny poniżej średniej dla wszystkich 34 obszarów.

Takie efekty kształcenia zostały w procedurach – zadaniach dydaktycznych PPPNZos zaznaczone kolorem czerwonym, celem zwrócenia szczególnej uwagi nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Procedurom realizującym osiągnięcie tych efektów kształcenia, przydzielony został także dłuższy czasokres realizacji. Pozwoliło to w procesie praktycznej nauki zawodu, na podniesienie poziomu kwalifikacji i umiejętności absolwentów w obszarach ocenianych dotychczas negatywnie przez pracodawców.

Poniżej przedstawiono w ujęciu tabelarycznym wyniki ocen kwalifikacji i umiejętności absolwentów szkół kształcących w zawodach branży hotelarsko – turystycznej, na poziomie średnim i zawodowym w 34 obszarach:

Tabela 4. Wyniki ocen kwalifikacji i umiejętności absolwentów w odniesieniu do efektów kształcenia i wymogów egzaminacyjnych.

Lp.	Obszar kwalifikacji i umiejętności praktycznych	Ocena	Korelacja z efektem kształcenia	Korelacja ze standardem wymogów egzaminacyjnych
1	Wiedza z zakresu geriatry;	3,8		Ep/1/1/5 Ep/1/2/1 Epr/3
2	Wiedza z zakresu promocji zdrowia;	3,2	Z.7/II/16	Epr/3
3	Wiedza z zakresu psychologii;	3,3	PKZ(Z.c)/1,2,3,7 Z.7/I/3	Ep/1/1/1,5 Epr/3
4	Wiedza z zakresu rodzajów i stopni	3,8	Z.7/I/4	Epr/3

	niepełnosprawności;			
5	Wiedza z zakresu chorób wieku starczego;	3,1	Z.7/I/4	Ep/1/1/5,6 Ep/1/2/1 Epr/3
6	Stopień uczucia empatii;	3,4	Z.7/II/6	Ep/1/2/3
7	Stopień uczucia uczciwości;	4,1		
8	Umiejętności społeczne budowania relacji na poziomie: osoba – osoba, osoba – grupa, grupa – grupa;	3,4	PKZ(Z.c)/8,9,13,14,15 Z.7/III/1,2,3 Z.7/IV/1,2,3,5	Ep/1/1/2,6
9	Umiejętności interpersonalne: komunikacja, aktywne słuchanie, asertywność, rozwiązywanie problemów, konfliktów, negocjacje, mediacje;	3,4	W/KPS/1/3/8/9/10 PKZ(Z.c)/6	
10	Umiejętność radzenia sobie z czynnikami stresogennymi w pracy;	3,0	W/KPS/5 PKZ(Z.c)/7	
11	Umiejętność radzenia sobie z problemami natury emocjonalnej podopiecznego (agresja, stres, zaburzenie nastrojów);	3,2	PKZ(Z.c)/1,2,3,17 Z.7/I/5	Ep/1/1/4
12	Umiejętność radzenia sobie z problemami natury psychicznej podopiecznego (np. apatia, depresja);	3,1	PKZ(Z.c)/1,2,3,17 Z.7/I/5	Ep/1/1/4
13	Umiejętność radzenia sobie z problemami natury moralno - etycznej (ustosunkowanie się podopiecznego do różnych problemów współczesnego społeczeństwa, np. prawa człowieka, prawa zwierząt, eutanazja, aborcja...);	3,4	PKZ(Z.c)/4,8,9,10,11,12,13,14 Z.7/I/5	Ep/1/1/4
14	Umiejętność radzenia sobie z problemami natury fizycznej, zdrowotnej (kalectwo, obecne lub przebyte choroby podopiecznego);	3,1	Z.7/I/5	Ep/1/1/4
15	Umiejętność radzenia sobie z problemami natury rodzinnej (słaby kontakt z rodziną, ewentualny brak wsparcia z jej strony);	3,2	Z.7/I/5 Z.7/III/1,2,3 Z.7/IV/2	Ep/1/1/4
16	Dbłość o ergonomię pracy i jednocześnie zdrowie swoje i podopiecznego;	3,7	Z.7/II/1 W/BHP/7	Ep/1/3/3 Epr/4
17	Wiedza z zakresu rehabilitacji;	3,2		Epr/3,4
18	Odpowiednie technik, aby samodzielnie sprawnie przemieścić pacjenta, jednocześnie nie obciążając swojego kręgosłupa (mobilizacji podopiecznego np. łóżko – fotel);	3,7	W/BHP/1,2,3,4,5,6,7,8,9	Epr/4
19	Wiedza i odpowiednie techniki, aby pomóc podopiecznemu w lokomocji nie obciążając własnego kręgosłupa;	4,8	W/BHP/1,2,3,4,5,6,7,8,9	Epr/4
20	Umiejętność przeprowadzania toalety całego ciała przy łóżku, bez obciążania siebie;	3,8	Z.7/II/5,8,9,10	Epr/4
21	Umiejętność skutecznej aktywizacji podopiecznego do wzrostu sprawności	3,4	Z.7/III/3	Ep/1/2/4

	fizycznej;			
22	Umiejętność skutecznego zachęcania podopiecznego do aktywnego udziału w życiu społecznym;	3,2	Z.7/III/1,4	Ep/1/2/2,4,5
23	Umiejętność doradzania, jak funkcjonalnie przystosować mieszkanie do potrzeb osoby starszej;	4,1	Z.7/I/7 Z.7/III/5	Ep/1/1/7
24	Umiejętność skutecznego przeciwdziałania sytuacjom w zagrożeniu zdrowia i życia (pierwsza pomoc);	3,6	W/BHP/10 Z.7/II/3,4	Ep/1/3,4
25	Posiadanie cechy uczciwości;	4,7		
26	Umiejętność ekonomicznego zarządzania budżetem podopiecznego;	3,9		
27	Znajomość przepisów BHP i P. poż.;	3,3	W/BHP/1,2,3,4,5,6,7 ,8,9	Ep/1/3/1,2
28	Umiejętność stosowania odpowiednich przepisów prawa, dotyczących pomocy społecznej;	3,6	PKZ(Z.c)/11,12,18,1 9,20	Epr/3
29	Umiejętność podejmowania skutecznej współpracy ze specjalistami i odpowiednimi organizacjami, DPS, mogącymi pomóc osobie starszej	3,8	PKZ(Z.c)/18,19,20 Z.7/II/14 Z.7/IV/4,6,7,8	Ep/1/2/6 Epr/2,4,6
30	Umiejętność korzystania z technologii informacyjnych, które wspomagają pracę opiekuna osoby starszej;	3,9	PKZ(Z.c)/22	Epr/7
31	Znajomość podstaw języka migowego;	2,6	PKZ(Z.c)/22	
32	Znajomość języków obcych, ukierunkowana zawodowo tak, aby umożliwiło mu to realizację zadań zawodowych;	3,0	W/JOZ/1,2,3,4,5	Epr/5
33	Znajomość technik arteterapeutycznych w celu wprowadzenia ich jako jednego z elementów terapii osoby starszej;	2,8		Epr/4
34	Umiejętność przeprowadzenia samooceny nad mocnymi i słabymi stronami swojej wiedzy i efektywnej pracy.	3,0	W/KPS/2,4,6	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdanie z badań oczekiwań przedsiębiorców wobec absolwentów*, Fundacja Ekspert-Kujawy, Inowrocław 2012

Z analizy danych wynika, iż przedsiębiorcy oceniają poziom wykształcenia absolwentów w zawodzie *Opiekun osoby starszej* na dobrym. Średnia uzyskanych ocen to 3,6 [w skali 1-6]. 55,56% badanych oceniło poziom nauczania na poziomie dobrym. Na ocenę dostateczną poziom nauczania oceniło 44,44% respondentów. Ocen niedostatecznych, dopuszczających, bardzo dobrych i celujących nie zanotowano. Średnia arytmetyczna ocen z 34 obszarów jest niższa od średniej ogólnej i wynosi 3,3. Przedsiębiorcy ocenili najwyżej uczciwość

absolwentów oraz umiejętność funkcjonalnego przystosowania mieszkania do potrzeb osoby starszej. (4,7). Natomiast najniżej został oceniony obszar: znajomość podstaw języka migowego (2,6).

Przytoczone oceny wynikające z badania pierwotnego, znajdują potwierdzenie w badaniach typu *desk research*, gdzie znaleźć można następujące opinie pracodawców i absolwentów:

- Jako główne pole problemowe związane z oceną programu nauczania respondenci identyfikują zdobyte umiejętności praktyczne;
- W wykonywanej pracy umiejętności zdobyte w trakcie nauki w pełni (28,2%) wykorzystuje zaledwie co trzeci absolwent, natomiast częściowo 12%. Warto podkreślić że znaczna część absolwentów nie pracuje, a pozostała część (30,2%) nie wykorzystuje zdobytych umiejętności;
- Wśród zdobytych umiejętności praktycznych dominują przede wszystkim umiejętności miękkie związane z obsługą klienta oraz kompetencje zawodowe. Widoczny jest niski poziom umiejętności uniwersalnych takich jak: obsługa komputera czy znajomość języków obcych;
- Wśród absolwentów przeważają osoby (80,2%), które przystąpiły do egzaminu i zdały z pozytywnym wynikiem egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe. 16,6% przystąpiło do egzaminu, ale go nie zdało natomiast zaledwie 3,2% nie przystąpiło do egzaminu w ogóle. Co potwierdza, że egzamin jest dla absolwentów ważnym elementem weryfikującym wiedzę i budującym przewagę na rynku pracy;
- Pomimo pewnego spadku wskazań w porównaniu z poprzednimi latami nadal utrzymuje się relatywnie wysoki poziom zaufania do egzaminów zawodowych jako gwarancji opanowania przez absolwenta wiedzy i umiejętności praktycznych;

- Zdaniem absolwentów ponad połowa pracodawców w trakcie procesu rekrutacyjnego nie okazuje zainteresowania egzaminami zawodowymi. Pytało o nie jedynie 22,7% pracodawców;
- W stosunku do lat poprzednich w roku 2010 ujawnia się symetryczny rozkład czynników uznawanych przez pracodawców za kryteria najważniejsze wobec zatrudnianego absolwenta. Wysokie znaczenie przypisuje się umiejętnościom „miękkim” tzn. wysokiej kulturze osobistej oraz motywacji do pracy. Nadal jako istotne kryteria oceny absolwenta wskazuje się doświadczenie zawodowe i wykształcenie kierunkowe;
- W porównaniu z latami poprzednimi o 8,9% zmniejszył się odsetek pracodawców, którzy nie preferują wśród zatrudnianych posiadających wykształcenie kierunkowe.
- O 17,2% zwiększył się odsetek pracodawców, którzy zadeklarowali zatrudnienie absolwenta bezpośrednio po ukończeniu szkoły w ciągu ostatnich 2 lat;
- Pracodawcy najczęściej zatrudniali bezpośrednio po ukończeniu Szkoły absolwentów uczelni wyższych (47,9%);
- Ponad połowa pracodawców (55%) pozytywnie ocenia poziom przygotowania zatrudnionych absolwentów do pracy zawodowej. Co czwarty badany nie potrafił wydać opinii na ten temat;
- Wśród argumentów przemawiających za zatrudnieniem absolwentów techników/szkół policealnych przeważają związane z mniejszymi oczekiwaniami absolwentów odnośnie wynagrodzenia i z chęcią do pracy. Trzy lata wcześniej większe znaczenie pracodawcy przypisywali preferencjom wynikającym z zatrudnienia absolwenta oraz wiedzy i umiejętnościom praktycznym nabywanym w procesie kształcenia;
- W stosunku do lat poprzednich wzrosła wiedza pracodawców na temat egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe absolwenta;
- Ponad połowa respondentów deklaruje nikłą wiedzę na temat standardów egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe;

- Nadal utrzymuje się relatywnie wysoki poziom zaufania do egzaminów zawodowych jako obiektywnego sprawdzianu opanowania przez absolwenta wiedzy i umiejętności praktycznych z zakresu danego zawodu;
- Pracodawcy, którzy dokonali pozytywnej oceny idei przeprowadzania egzaminów zawodowych jako najczęstszą przyczynę swojej opinii wskazują na możliwość weryfikacji wiedzy oraz uzyskanie poświadczenia o poziomie umiejętności absolwenta;
- Wśród pracodawców negatywnie oceniających ideę przeprowadzania egzaminów zawodowych dominuje przekonanie o tym, iż nie odzwierciedlają one ani wiedzy, ani umiejętności absolwenta;
- Ponad połowa pracodawców deklaruje brak zainteresowania w procesie rekrutacyjnym zdaniem egzaminu zawodowego przez absolwentów.

Wymienione powyżej wnioski wynikające z badań pierwotnych i wtórnych zrealizowanych na potrzeby projektu, znalazły zastosowanie przy konstruowaniu szczegółowego programu praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu, przedstawionego w kolejnej części opracowania.

V. Szczegółowy program praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu *Opiekun osoby starszej*.

Według nowej podstawy programowej¹⁰, celem kształcenia w zawodzie *Opiekun osoby starszej*, jest by absolwent był przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

¹⁰ Zob. część I

- 1) rozpoznawania możliwości oraz ograniczeń w funkcjonowaniu osoby starszej wynikających z rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 2) rozpoznawania i interpretowania sytuacji społecznej, warunków życia, relacji z rodziną, grupą i środowiskiem lokalnym osoby starszej oraz wykorzystywania zasobów indywidualnych, środowiska rodzinnego, instytucjonalnego i lokalnego w pracy z osobą starszą;
- 3) dobierania metod, technik, narzędzi i form realizacji działań opiekuńczo-wspierających do sytuacji życiowej, stanu zdrowia, rozpoznanych problemów i potrzeb osoby starszej;
- 4) udzielania wsparcia emocjonalnego i aktywizowanie osoby starszej do samodzielności życiowej w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności;
- 5) nawiązywania, podtrzymywania i rozwijania.

Cel ten realizowany jest w procesie dydaktycznym przez osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia wymienionych w pkt. II. Wobec powyższego realizacja programu praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu, składającego się z procedur – zadań dydaktycznych powinna być skorelowana z tymi efektami kształcenia. To samo założenie powinno być spełnione w stosunku do standardów wymogów egzaminacyjnych, obowiązujących podczas egzaminu, potwierdzającego praktyczne umiejętności absolwentów, skatalogowanych w pkt. III opracowania.

Aby efekty kształcenia praktycznego odpowiadały oczekiwaniom pracodawców, zatrudniających absolwentów, PPNZos został zweryfikowany pod kątem wyników badań tych oczekiwań zrealizowanych w ramach projektu „PRAKTYCZNE KSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI ZAWODÓW BRANŻY HOTELARSKO – TURYSTYCZNEJ”.

W rezultacie przeprowadzenia pogłębionej analizy zagadnień przedstawionych w pkt. II – IV, opracowany został szczegółowy program praktyk dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu *Opiekun osoby starszej*, przedstawiony w tabeli poniżej:

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 5. Program praktyki zawodowej.

Opis czynności wykonywanych przez nauczyciela – instruktora praktycznej nauki zawodu	Niezbędne środki dydaktyczne – narzędzia, baza materiałna, pomoce itp.	Korelacja z efektem kształcenia praktycznego	Korelacja ze standardem wymogów egzaminacyjnych	Umiejętności kluczowe
<p>Zapoznanie się ze specyfiką pracy Ośrodka (sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy) 1 dzień roboczy</p>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawy przyjęcia pacjenta, ordynacja, planowanie, prowadzenie dokumentacji. 2. Zapoznanie ze środkami ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywanych zadań 3. Organizacja danego stanowiska pracy z wykorzystaniem ergonomii stanowiska, zachowaniem bezpieczeństwa podopiecznego i własnego. 4. Wskazanie na ewentualne niebezpieczeństwa podczas pracy z podopiecznym. 5. Przeszkolenie stanowiskowe z zakresu BHP. 	<p>Sprzęt komputerowy, systemy komputerowe, programy komputerowe, baza wykorzystywana w Ośrodku – łóżka specjalistyczne, podnośniki, wózki, ortozy i inny sprzęt pomocniczy kozetki</p>	<p>W/BHP/4,5,6, 7,8,9,10 Z.7/IV/8 Z.7/II/15 PKZ(Z.c)/20</p>	<p>EP/I/1.3 EP/I/1.4 EP/I/1.8 Epr/1,3,5,6,7,8 EP/II/3.3 EP/II/3.2</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Umiejętność korzystania ze specjalistycznych programów komputerowych wykorzystywanych do obsługi pacjenta przebywającego w Ośrodku 2. Analiza danych uzyskanych z wywiadu i dokumentacji medycznej. 3. Umiejętności związane z zaplanowaniem pracy z pacjentem (dobór odpowiedniego sprzętu pomocniczego) 4. Analiza zróżnicowanych stanowisk pracy w Ośrodku, odpowiednie ustawienie, dobranie ergonomicznego i bezpiecznego stanowiska dla podopiecznego oraz rozwiązań prawnych i dostępnych świadczeń i usług. 5. Uzyskanie niezbędnej wiedzy dotyczącej funkcjonowania w Ośrodku w myśl zasad BHP.
<p>Przypomnienie odpowiednich zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej oraz zapoznanie z odpowiednimi procedurami diagnostycznymi dostępnymi w Ośrodku</p>				

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

(sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy) 2 dni robocze			
<p>1. Zapoznanie się z wiedzą teoretyczną dotyczącą pierwszej pomocy z zakresu zafalowań, zaskabnięć, omdleń itp.</p> <p>2. Praktyczne ćwiczenia dotyczące pierwszej pomocy z zakresu zafalowań, zaskabnięć, omdleń itp.</p> <p>3. Zapoznanie ze specjalistycznym sprzętem do diagnostyki układu krążenia.</p>	<p>Sprzęt do udzielania pierwszej pomocy, EKG, Echo serca, EKG wysiłkowe, specjalne formularze i testy diagnostyczne w formie gotowych procedur. Skala Borga itp.</p>	<p>Z.7/III/16 Z.7/III/1,2,3,4, 5,6,7,8,9,10,11 ,12,14,</p>	<p>1. Umiejętność oceny wydolności pacjenta na podstawie testów fizjologicznych.</p> <p>2. Umiejętność zrozumienia podstawowych pojęć w opisach badań Ekg i Echo serca .</p> <p>3. Umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej przy zaskabnięciach, omdleniach, zawale serca czy zafalwaniach.</p>
EP/II/1,5			
Arteterapia – metoda terapeutyczna dla osób starszych			
(sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy) 2 dni robocze			
<p>Zapoznanie z poszczególnymi formami terapii : terapia za pomocą sztuk plastycznych, muzykoterapia, choreoterapia, biblioterapia.</p>	<p>Gabinet terapii zajęciowej z wyposażeniem. Biblioteka z różnorodną literaturą. Sala do choreoterapii</p>	<p>Z.7/II/4</p>	<p>1. Umiejętność wykonywania prostych form plastycznych i opanowanie metodyki ich tworzenia.</p> <p>2. Umiejętność doradzenia odpowiedniej formy arteterapii dla osoby starszej.</p> <p>3. Umiejętność analizy potrzeb wykorzystani arteterapii w terapii osoby starszej.</p>
Epr/4			
Przeгляд metod i technik z zakresu rehabilitacji osób starszych			
(sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy) 2 dni robocze			
<p>1. Wykład i warsztaty Nowoczesne sposoby rehabilitacji.</p> <p>2. Uczestniczenie w zajęciach z zakresu kinezyterapii.</p> <p>3. Uczestniczenie w zajęciach z zakresu hydroterapii i balneoterapii.</p>	<p>Sala gimnastyczna UGUL, Gabinet hydroterapii z pełnym wyposażeniem(podnośniki wanny do hydromasażu wirówki kończyn itp.</p>	<p>Z.7/III/11 Z.7/III/10 Z.7/III/5 Z.7/II/9</p>	<p>1. Nabycie wiedzy i umiejętności umożliwiających doradztwo w doborze metod rehabilitacji.</p> <p>2. Poznanie pojęć i schorzeń wieku starszego.</p> <p>3. Umiejętności w przemieszczaniu się podopiecznego z łózka na wózek, z wózka na kozetkę itp.</p>
Epr/3,4			

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

					4. Zapoznanie z odpowiednimi testami wydolnościowymi umożliwiającymi dobór wysiłku fizycznego w zależności od stanu podopiecznego.
Rozpoznawanie i diagnozowanie potrzeb podopiecznego sposoby z zakresu psychoedukacji (sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy, poradnie psychologiczne) 2 dni robocze					
1. Uczestniczenie w zajęciach radzenia sobie z problemami natury rodzinnej.					1. Umiejętność radzenia sobie z problemami natury rodzinnej.
2. Uczestniczenie w zajęciach radzenia sobie z problemami natury fizycznej, zdrowotnej.					2. Umiejętność radzenia sobie z problemami natury fizycznej, zdrowotnej.
3. Uczestniczenie w zajęciach radzenia sobie z problemami natury psychicznej podopiecznego.					3. Umiejętność radzenia sobie z problemami natury psychicznej podopiecznego.
4. Uczestniczenie w zajęciach radzenia sobie z czynnikami stresogennymi w pracy.					4. Umiejętność radzenia sobie z czynnikami stresogennymi w pracy.
Promocja zdrowia jako metoda integracji społecznej i poprawy funkcjonowania fizycznego, psychicznego i społecznego podopiecznego. (sanatorium, dom dziennego pobytu, oddział rehabilitacji szpitalny, szpital uzdrowiskowy) 1 dzień roboczy					
1. Sposoby skutecznej aktywizacji podopiecznych do wzrostu aktywności fizycznej w życiu społecznym.					1. Umiejętnie propaguje i aktywizuje podopiecznego do zdrowego stylu życia – działania antystresowe: aktywność, rehabilitacja, dieta
2. Poznanie jak tworzyć środowisko wspierające zdrowie.					2. Umiejętności związane z doбором aktywności fizycznej indywidualnie dostosowanej dla potrzeb osoby starszej. Zapoznanie się z zajęciami Nordic Walking, Basen Aerobic 50+ itp.
3. Poznanie jak promować prozdrowotny tryb życia.					3. Umiejętnie odchodzi od modelu ekonomiki szpitalnej w kierunku holistycznego ujmowania korzyści zdrowotnych, ekonomicznych
4. Poznanie jak wzmocnić działania społeczne, reorientację świadczeń zdrowotnych.					

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

				podopiecznego, reorientując tym samym świadczenia zdrowotne.
--	--	--	--	--

VI. Miejsce odbywania praktyk zawodowych dla opiekuna osoby starszej.

Program praktyk może być realizowany w obiektach świadczących usługi opiekuńczo - wspierające. Szczegółowe wskazania do realizacji zawarte zostały w Tabeli 5. *Program praktyki zawodowej*, gdzie w nawiasach określono miejsce przeprowadzenia praktyk.